

mjesto zauzimaju ostvarenja K. Ostrogovića (palača Riječke banke, 1966) i N. Šegvića (Muzej narodne revolucije, 1976). U novim gradskim četvrtima izdvajaju se realizacije D. Turata i N. Kučana.

U slikarstvu XIX. st. uz putujuće slikare koji rade u duhu bečkoga bidermajera ili venec. romantizma, djeluju i riječki slikari F. Kolombo, A. Angelovich, F. Pauer i R. Leard, iz Venecije dolazi slikar G. Fumi. Vodeća ličnost sred. XIX. st. je I. Simonetti, portretist i kopist starih majstora. Na gradskome groblju Kozali ostavio je vrijedna djela I. Rendić. — Poč. XX. st. aktivni su slikari Giulio Lehman i J. Maretti-Zajc, koji nakon povratka iz Venecije 1904. radi pejzaže, portrete i vedute grada. U organizaciji Riječkoga umjetničkoga kluba priređuju se od 1915. umjetničke izložbe. Mnogi su Riječani završili Likovnu akademiju u Budimpešti i odatle donijeli u Rijeku moderne teznje (Enrico Fonda, Mario Haynal); avangardna strujanja slijede u razdoblju 1924–45. i L. Gauss, Anna Antoniazio, R. Venucci, Marija Arnold i M. Raichich. Među kiparima se afirmiraju Ugo Terzoli, Eduardo Traverso, a na Sušaku V. Matković. Poslije 1945. u Rijeci djeluju slikari Božena Vilhar, J. Smokvina, A. Žunić, V. Udatni, L. Šošterić i dr.

Najstarija muzejska ustanova u Rijeci je *Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja* (osn. 1876); prikazuje povijest pomorstva i kulture Rijeke, ima zbirku oružja, umj. obrta (namještaj XVII–XVIII. st.), slika i grafika (XVII–XX. st.) te etnograf. i arheol. zbirku; dio su muzejskoga prostora i ambijentalno uređene prostorije nekadašnje Guvernerove palače. — *Moderna galerija* (osn. 1949) posjeduje djela riječkih umjetnika XIX. st. te stranih autora XX. st.; Galerija kontinuirano priređuje »Međunarodnu izložbu originalnog crteža« (od 1968) i »Biennale mladih« (od 1960); samostalne se izložbe održavaju u Izložbenome salonu na Korzu.

LIT.: A. Fest, Fiume nel secolo XV, *Bulletino della Deputazione fiumana di storia patria*, 1913, 3. — S. Gigante, Fiume nel secolo XVI, *ibid.*, 1918, 4. — E. Susmel, Fiume nel medio ero, le origini del comune, Bologna 1935. — V. Ekl, Ranogotičko raspelo u Rijeci, SHP, 1963, 8–9. — Riječka (monografija), Zagreb 1970. — R. Švalba, Obnova središta Rijeke, Arhitektura, 1978, 7. — Riječka (monografija), Riječka 1980. — Riječka (monografija), Riječka–Opatija 1980. — B. Vižintin, Moderna galerija Riječka (katalog), Beograd 1981. — A. Antoniazio-Bocchina, Arte e artisti figurativi a Fiume dal 1900 al 1945, Fiume—Rivista, 1981, 1. — Horvat—Matejčić—Priatelj, Barok. — R. Matejčić, Arheološki nalazi u Rijeci

i okolici, Dometi, 1985, 4–5. — *Ista*, Razvoj arhitekture 19. st. u Rijeci, *ibid.* — B. Vižintin, Likovni život Rijeke od 1800–1940, *ibid.*, 1986, 4. — R. Matejčić, Riječka, Kulturno-povijesni spomenici, Riječka 1986. — *Ista*, Kako čitati grad, Riječka 1988. — B. Vižintin, Umjetnička Riječka XIX. stoljeća, Riječka 1993. — R. Matejčić, Crkva Svetog Vida, Riječka 1994. — Arte Miracolosca. Stoljeće fotografije u Rijeci, Riječka 1995. — Sveti Vid (zbornik), Riječka 1995. — Moderna arhitektura Rijeke (katalog), Riječka 1996. Ra. Mat.

RIJEKA DUBROVAČKA, morski zaljev koji se od Gruške luke do izvo-
ra Rijeke (Omble) pruža u dužini od 6 km. U pisanim se izvorima pojavlju-
ju i lat. naziv *Umbla* i tal. *Ombra*; hrv. naziv *Rijeka* javlja se od 1169. O
naseljenosti toga područja u mlađe kameno doba svjedoče nalazi na više
lokaliteta (*Vilina pećina*). U našoj historiografiji ima mišljenja da rijeka
Arion koja se spominje u Pseudoskilaksovu »Periplu« označuje Rijeku
dubrovačku. Područje Rijeke ubraja se u najstarije dubrovačke posjede
zване *Astareja*. Na obalama Rijeke i okolnim padinama spominju se nase-
lja od XIII. st., a sakralne građevine uz njih i ranije. Tako je, prema kro-
nikama, na juž. obali, u *Sustjepanu* postojala crkva sv. Stjepana građena
1050; u današnju gotičko-renesansnu crkvu uklopljena je manja,
romanička crkva, koja se spominje 1160; u crkvi je triptih Franje Matijina
iz 1534. Nad *Čajkovićima* je očuvana crkva Sv. Petra iz XVI. st., a na
lok. *Arena* crkva Sv. Trifuna iz XV/XVI. st. Crkva Sv. Duha nad
Komolcem renesansnih je obilježja; ima ugrađene predromaničke frag-
mente s latiničkim natpisom na hrv. jeziku; u njoj je stajala oltarna slika
koju je 1518. naslikao Angelo Bizamano. Na sjev. obali Rijeke posebno je
važno selo *Rožat*, gdje se 1123. spominje crkva Sv. Marije (obnovljena
nakon potresa 1667) i benediktinski samostan od kojeg su ostali samo
fragменти. Franjevački samostan s crkvom Pohoda Bl. Dj. Marije građen
je u XV. i u XVI. st., a obnovljen nakon potresa 1667. i 1979. Između
Rožata i *Mokošice*, najvećega naselja uz Rijeku, stara su sela *Prijevor*
(crkva Sv. Nikole), *Dračvo Selo* i *Obuljeno*. Iznad Mokošice je *Petrovo*
Selo s ruševinama srednjovj. crkve Sv. Pankracija.

Nad juž. obalom Rijeke prolazi vodovod koji su 1438. sagradili Onofrio
della Cava i Andriuzzo de Bulbito te njime vodu iz Šumeta doveli u
Dubrovnik. P. Miličević je imao pravo uporabe izvora u Rijeci; ondje je

RIJEKA DUBROVAČKA, stubište Sorkočevećeva ljetnikovca

